ادامه از صفحه ۶

آیت‌الله منتظری چگونه پدری بود

بعد از حصر، دوستان نزدیک آیت‌الله منتظری چه افرادی بودند؟

حصر که برداشته شد صبح روز اول، نخستین شخصیتی که به خانه آمد آیت‌الله موسوی‌اردبیلی بود و با فاصله چند دقیقه آیت‌الله صانعی آمدند.

رابطه آیت‌الله منتظری با آیت‌الله موسوی‌اردبیلی و آیت‌الله صانعی از قدیم خوب بود؟

بله آقای صانعی که شاگرد ایشان بودند. آقای موسوی‌اردبیلی هم از دوستان قدیم ایشان بودند. آیت‌الله موسوی‌اردبیلی خیلی اهل دوستی و مراوده بودند. آقا و آقای موسوی‌اردبیلی در روستای کاوه یک باغچه‌ای داشتند؛ در آنجا هر دو، سه روز یک بار عصرها به آقای منتظری سر می‌زدند و می‌نشستند به بحث و گفت‌وگو.

افراد دیگری هم بودند؟

آقای زنجانی هم بودند. وقتی آقای زنجانی ۱۰، ۱۲ساله بود یک دفعه از آقای منتظری از کتاب «جامی» سؤالی پرسید. آقا منتظری تعجب کردند که «مگر تو جامی می‌خوانی؟» دیگر از آن زمان رابطه خوبی با هم داشتند و گاهی هم به شوخی به ایشان می‌گفتند که مگر تو جامی می‌خوانی (خنده).

آقای منتظری اهل رمان، موسیقی و فیلم هم بودند؟

نه تا جایی که می‌دانم. البته ایشان در زندان یک کتابی نوشتند و بعدتر هم تکمیلش کردند به اسم «گفت‌وگوی دو دانشجو». این کتاب حالت داستان‌گونه داشت.

کتاب‌های متفکران غربی چطور؟ فلسفه غرب می‌خواندند؟

نه فلسفه غرب نمی‌خواندند. فلسفه اسلامی را پیش استادشان علامه طباطبایی می‌خواندند. کتاب «اصول فلسفه و روش رئالیسم» پرسش و پاسخی بود که سؤال‌ها از آقای مطهری بود و جواب‌ها از علامه. آقای منتظری تعریف می‌کردند که شب‌ها در حجره، آقای مطهری سؤال‌ها را با آقای منتظری به بحث می‌گذاشتند و با هم سؤال‌های بعدی را طرح می‌کردند.

آقای منتظری روزنامه و مجله هم می‌خواندند؟

بله ایشان روزنامه‌ها و مجلات متعددی می‌خواندند. این‌طور نبود که فقط روزنامه‌های یک طرف را بخوانند. حتی درباره نامه‌ها هم ایشان به مسئول این قسمت می‌گفتند تمام نامه‌ها حتی آنهایی را هم که فحش داده‌اند به دست من برسانید.

ارتباط ایشان با مردم عادی چگونه بود؟

این آقایی را که الان پشت در ورودی نشسته بود، دیدید؟ ایشان زمان حیات آیت‌الله منتظری مسئول کمک به افرادی بود که می‌آمدند و اعلام نیاز می‌کردند. یک بار شخصی آمد و بعد از درس «نهج‌البلاغه» به آقای منتظری گفت من نیازمندم و می‌خواهم برای پسرم کفش طبی بخرم، اما پول ندارم. آقای منتظری همین آقای حبیب‌اللهی را صدا زد که به کار این بنده خدا رسیدگی کنید. آقای حبیب‌اللهی گفت: «نه، نه، نه... این هم جزء کسانی بود که به حسینیه حمله کردند و شیشه حسینیه را شکستند». آقای منتظری گفت: «آن جدا این جدا». همیشه هم همین بود که «آن جدا این جدا». یادم هست آن زمان یک‌سوم پولی را که نیاز داشت، به او دادند اما آقای منتظری گفت برای کفش بچه‌اش چند جا باید آبروی خودش را خرج کند؟ حالا که آمده است اینجا همه پول مورد نیازش را به او بدهید. آقای حبیب‌اللهی خیلی تحت تأثیر قرار گرفتند و بعد از مدتی هم گفتند من نمی‌توانم در این قسمت کار کنم؛ چراکه خیلی کار سختی است که آیا باید آدمی را که اعلام نیاز کرده است راستی‌آزمایی کرد یا خیر؟

یا مثلا ایشان در خانه به بچه‌ها خیلی بها می‌داد. یادم هست یک بار نامه‌ای نوشته بودند و من خیلی منتقد بودم. نامه آقا را قبل از من حامد، پسرم خوانده بود و آقا می‌گفت «حامد می‌گوید خوب است». برای یک جوان این احساس غرور بود که آقاجان به حرف او اشاره می‌کند. برای نماز مغرب و عشا که بچه‌ها و خانواده جمع می‌شدند گاهی بعضی اعلامیه‌ها را می‌آوردند و از بچه‌ها نظرخواهی می‌کردند. در مستندی که ساخته شد [قائم‌مقام] آقای ناطق می‌گویند آقای منتظری می‌گفتند از طرف خانواده تحت فشار هستم. مسلما هیچ آدم عاقلی نمی‌گوید که تصمیم‌های کشوری من تحت تأثیر خانواده‌ام است. مسلم این بوده که ایشان گفتند «حتی» خانواده‌ام هم به‌خاطر این نوع برخوردها به من فشار می‌آورند. یک «حتی» کل مسئله را عوض می‌کند. ولی به نظر خانواده خیلی اهمیت می‌دادند.

اهل شوخی و خنده بودند؟

بله زیاد. معمولا وقتی کسی برای جلسه می‌آمد، ایشان شوخی می‌کردند تا فضای یخ جلسه را بشکنند. ایشان با این کار سعی می‌کرد آنها راحت حرفشان را بزنند. ایشان مرض قند داشتند و ما به ایشان شیرینی نمی‌دادیم هر وقت گز به ایشان تعارف نمی‌کردیم، می‌گفتند من قند دارم، گز که ندارم. یا یک شوخی‌ای همیشه به نقل از آقای شهید صدوقی می‌گفتند که «اینهایی که سیگار را ترک نمی‌کنند واقعا اراده ندارند. وگرنه من خودم تابه‌حال ۲۰۰ دفعه سیگار را ترک کردم».

پاتک مشترک چین و روسیه به راهبرد امنیتی جدید آمریکا

علیه امپریالیسم ترامپ

بعد از آنکه در راهبرد امنیتی جدید آمریکا از چین و روسیه به عنوان دو رقیب استراتژیک برای قدرت ایالات متحده یاد شد، این دو کشور روز گذشته هم‌صدا با یکدیگر به انتقاد از اولین راهبرد امنیتی دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری ایالات متحده، پرداختند. از نظر این دو کشور، این استراتژی جدید با یک نگاه جنگ سردی تدوین شده و دارای ماهیتی امپریالیستی است. ساعاتی بعد از اعلام رسمی استراتژی امنیتی جدید آمریکا، هوا چون اینگ، سخنگوی وزارت خارجه این کشور، دراین‌باره با اشاره به اینکه چنین تفکراتی به خود آمریکا و دیگر کشورها لطمه می‌زند، از ایالات متحده خواست از مخدوش جلوه‌دادن اهداف راهبردی چین دست برداشته و افکار تاریخ گذشته مانند تفکر جنگ سردی و بازی با حاصل‌جمع صفر را کنار بگذارد. او همچنین از همکاری به عنوان تنها گزینه درست برای چین و ایالات متحده یاد کرد. در مسکو نیز دیمیتری پسکوف در واکنش به این استراتژی جدید، عدم پذیرش جهان چندقطبی از سوی ایالات متحده را نشانه آشکار ماهیت امپریالیستی این سند برشمرد. البته لحن تند این سند در تضادی شدید با لحن دوستانه و چهره خندان دونالد ترامپ در دیدارهای رودررو با شی جین پینگ، رئیس‌جمهور چین و ولادیمیر پوتین، همتای روس‌اش قرار دارد. ترامپ در حالی لب به تحسین از این دو گشوده بود که حال در متن سند راهبرد امنیتی جدید او این‌طور آمده است: «چین و روسیه قدرت، نفوذ و منافع آمریکا را به چالش کشیده و در تلاش برای ضربه‌زدن به امنیت و رفاه آمریکا هستند».

تهدید اقتصادی چین

این سند چین را به تلاش برای جایگزین‌کردن آمریکا در آسیا و سرقت اطلاعات برای گسترش نظام اقتدارگرای خود متهم می‌کند. از نظر ایالات متحده، چین با زیرپاگذاشتن حق حاکمیت دیگر کشورها در جهت گسترش قدرت خود برآمده است. این در حالی است که در اولین سفر ترامپ به چین از او استقبال گرمی به عمل آمد و او بارها لب به تحسین رئیس‌جمهور این کشور گشود. البته شروع تقابل میان ایالات متحده و چین با ورود ترامپ به کاخ سفید و بر سر مسائلی تجاری برمی‌گردد که آمریکا اقدام به افزایش تعرفه‌های کالاهای وارداتی چینی کرد. علاوه بر این، دولت ترامپ چین را به عرضه محصولات آلومینیومی ارزان‌قیمت به بازارهای آمریکا متهم می‌کند. از نظر دولت آمریکا، چین برای ضربه‌زدن به صنعت آمریکا، عامدانه محصولات خود را با قیمتی پایین‌تر از قیمت واقعی‌شان روانه بازارهای آمریکا می‌کند. همچنین از مدت‌ها پیش آمریکا نسبت به حضور و فعالیت نظامی چین در مناطق مورد مناقشه دریای جنوبی چین معترض بوده است. از دیگر سو، واشنگتن با فروش سلاح به تایوان بیش‌ازپیش خشم پکن را برافروخت. از دیگرسو، چین نیز به‌صراحت اعلام کرده در تلاش برای تقویت نیروی دریایی خود و همچنین گسترش نفوذ خود در منطقه از طریق سرمایه‌گذاری‌های دولتی است.

روسیه و سیاست تفرقه‌افکنی

هرچند در این سند از مسکو نیز به عنوان تهدیدی استراتژیک یاد شده و کاهش سطح روابط دو کشور در نتیجه اتهام مداخله روسیه در انتخابات ریاست‌جمهوری سال ۲۰۱۶ میلادی به نفع ترامپ به پایین‌ترین سطح خود در سال‌های اخیر رسیده، اما ترامپ دوشنبه‌شب درباره روسیه لحن نرم‌تری را اتخاذ کرد و حتی از مزیت‌های همکاری ضدتروریستی با مسکو سخن گفت. او مدعی شد که همکاری اطلاعاتی سازمان سیا آمریکا با مسکو درباره یک حمله تروریستی در شهر سن‌پترزبورگ، باعث نجات جان هزاران نفر شده است. با این حال، در سند راهبرد امنیتی جدید ترامپ از سلاح‌های هسته‌ای روسیه به عنوان مهم‌ترین تهدید علیه ایالات متحده یاد شده است. روسیه نیز مانند چین به تلاش برای کاهش نفوذ آمریکا در جهان از طریق تفرقه‌اندازی میان واشنگتن و متحدانش متهم شده است. این در حالی است که طبق اظهارات پسکوف، روسیه نمی‌تواند اتهام تهدیدی برای آمریکابودن را بپذیرد. بااین حال، پسکوف به تقدیر از برخی ویژگی‌های مثبت این سند نیز پرداخت که در آن بر آمادگی واشنگتن برای همکاری اطلاعاتی با روسیه تأکید شده بود. راهبردهای امنیتی طبق قاعده در آمریکا با جنجال زیادی همراه نشده و بیشتر حکم چارچوبی را دارند که نحوه ارتباط ایالات متحده با جهان را تعیین و تبیین می‌کنند. اما سند راهبردی دولت ترامپ به‌واسطه چرخش‌های چشمگیر نسبت به راهبردهای امنیتی دو دولت باراک اوباما و همچنین تناقض‌گویی‌های ترامپ، به سؤالات و تردیدهای زیادی دامن زده است. مقامات وزارت خارجه در واشنگتن اغلب از وجود دوگانگی در قبال سیاست خارجی گله می‌کنند. آنها در تماس‌های روزانه با وزارت خارجه و پنتاگون یک چیز می‌شنوند و در توییت‌های ۲۸۰حرفی ترامپ چیزی دیگر که باعث ایجاد عدم‌اطمینان و سردرگمی می‌شود. گاهی بین ترامپ و مشاوران ارشد او نیز درباره مسائل امنیت حیاتی همچون مذاکره با کره‌شمالی تفاوت‌های بنیادینی دیده می‌شود. نمونه واضح این دوگانگی را می‌توان در اظهارات اخیر تیلرسون دید که صراحتا از آمادگی مذاکره بدون قیدوشرط با پیونگ‌یانگ سخن گفته بود. این در حالی بود که ساعاتی بعد کاخ سفید اعلام کرد که هیچ‌گونه تغییر در نگرش ترامپ نسبت به کره‌شمالی ایجاد نشده است. در واقع پیام‌های توییتری ترامپ باعث ایجاد نوعی سردرگمی در میان متحدان ایالات متحده شده است. همین مسئله باعث می‌شود که پایبندی ترامپ به این راهبرد امنیتی جدید نیز در هاله‌ای از ابهام قرار گیرد.

عکس: GettyImages

فراتر از خبر

سخنان ترامپ برای چینی‌ها مهم نیست

به نظر می‌رسد راهبرد امنیتی جدید ترامپ بیش از هر جای دیگری برای چینی‌ها غافلگیرکننده بوده است. گذشته از واکنش‌های مقامات رسمی، این راهبرد جدید تعجب چهره‌های آکادمیک و تحلیلگران سیاسی در این کشور را نیز برانگیخته است. شی‌یین‌هونگ، استاد روابط بین‌الملل دانشگاه رنمین و یکی از چهره‌های برجسته دیپلماسی در چین، این راهبرد را ناواضح و نامشخص توصیف کرده است. البته از نظر او و دیگر کارشناسان، این راهبرد جدید به‌معنای اتخاذ رویکردی سختگیرانه‌تر از سوی آمریکا در قبال پکن خواهد بود. بااین‌حال، این استاد روابط بین‌الملل با انگشت‌گذاشتن بر همان تناقض میان گفتار و رفتار ترامپ، این‌طور می‌گوید: «چین چندان به آنچه ترامپ می‌گوید، توجه نمی‌کند بلکه بیشتر به آنچه ترامپ انجام می‌دهد، توجه دارد». لو ژیانگ، کارشناس روابط چین و آمریکا در دانشکده علوم اجتماعی پکن، نیز به «واشنگتن‌پست» این‌طور گفته است: «ما باید منتظر بمانیم و ببینیم که ترامپ به جای آنچه می‌گوید، در عمل چه می‌کند». البته ترامپ در همان دوران تبلیغات انتخاباتی‌اش نیز بارها به چین حمله برد و حتی این کشور را به «تجاوز» به آمریکا متهم کرد. هرچند از زمان ورود به کاخ سفید، این لحن تند جای خود را به سیاست «یک بام و دو هوا» در قبال چین داده است. برای مثال، او در مقوله کره‌شمالی به‌تندی از چین انتقاد می‌کند، اما هم‌زمان با چرب‌زبانی به تمجید از شی‌جین‌پینگ می‌پردازد. در سرمقاله روزنامه «چاینا دیلی» نیز این‌طور آمده بود که جرج بوش نیز ابتدا از چین به عنوان یک «رقیب استراتژیک» یاد می‌کرد، اما با گذشت زمان، چین رفته‌رفته به شریکی مسئولیت‌پذیر در هموارکردن مسیر ثبات میان آمریکا و کشورهای آسیای جنوب شرق تغییر ماهیت داد. البته طبق گفته ویکتورگائو، مفسر مسائل سیاسی چین و مترجم اسبق دنگ‌پیائوپنگ، این راهبرد امنیتی از آسیب‌پذیری نقش رهبری جهانی آمریکا نشان دارد.

خبر

آتش‌زدن مقرهای احزاب و ساختمان‌های دولتی در اربیل

● روز گذشته برای دومین روز متوالی در شهرهای سلیمانیه و اربیل تظاهراتی با درخواست اجرای اصلاحات، بهبود شرایط شهروندان و نیز استعفای مقامات اقلیم برگزار شد که به درگیری و بازداشت معترضان انجامید. به گزارش ایسنا، شبکه المیادین گزارش داد بر اثر حمله معترضان به مقر حزب اتحادیه میهنی کردستان عراق وابسته به جلال طالبانی، رئیس‌جمهور فقید عراق در کویسنجق در اربیل چهار نفر از نیروهای محافظ این مقر کشته و هفت نفر دیگر زخمی شدند. همچنین درگیری‌هایی بین تظاهرکنندگان و نیروهای امنیتی در شهرستان رانیه در سلیمانیه زمانی که نیروهای امنیتی درصدد متفرق‌کردن معترضان برآمدند، به وقوع پیوست. تظاهرکنندگان با سنگ به نیروهای امنیتی حمله کردند و نیروهای امنیتی به‌طور گسترده در سطح شهرستان مستقر شدند.

سال پرخطر ۲۰۱۷ برای خبرنگاران

۶۵ کشته و ۳۲۶ زندانی

● به گزارش سازمان گزارشگران بدون مرز، در سال جاری میلادی دست‌کم ۶۵ خبرنگار جان خود را در رابطه با کارشان از دست داده‌اند. حدود نیمی از این قربانیان در مناطقی فارغ از مناقشه و درگیری‌های مسلحانه زندگی می‌کرده‌اند. بنا بر اعلام سازمان گزارشگران بدون مرز در برلین، خبرنگاران در کشورهایی مثل مکزیک یا فیلیپین، به دلیل گزارش‌دهی درباره موضوع‌هایی مثل فساد مالی و تبهکاری سازمان‌یافته، هدف سوءقصدهای مرگ‌بار قرار گرفته‌اند. طبق برآورد سالانه گزارشگران بدون مرز، کشورهای سوریه با ۱۲ قربانی، مکزیک با ۱۱، افغانستان با ۹، عراق با هشت و فیلیپین با چهار خبرنگار کشته‌شده، خطرناک‌ترین مناطق برای خبرنگاران، شهروند-خبرنگاران و کارکنان رسانه‌ها بوده‌اند. افزون بر این، دست‌کم ۳۲۶ نفر از کارکنان رسانه‌ها در سراسر جهان در زندان به سر می‌برند. حدود نیمی از مجموع این ۳۲۶ خبرنگار، تنها در زندان‌های چهار کشور چین، ترکیه، سوریه و ویتنام هستند. همچنین تا پایان سال ۲۰۱۷ در سراسر جهان و بیش از همه در سوریه، یمن و عراق ۵۴ نفر از کارکنان رسانه‌ها ربوده شده‌اند.

آمریکا با قطع‌نامه شورای امنیت درباره بیت‌المقدس مخالفت کرد

وتوی صلح

پیش‌نویس شورای امنیت سازمان ملل در مخالفت با تصمیم دونالد ترامپ، رئیس‌جمهوری ایالات متحده، درباره به‌رسمیت‌شناختن اورشلیم به‌عنوان پایتخت اسرائیل، از سوی ۱۴ عضو این شورا مورد حمایت قرار گرفت؛ اما همان‌طور که پیش‌بینی می‌شد، آمریکا با حق وتوی خود در شورای امنیت در مقابل تصویب این قطع‌نامه سنگ‌اندازی کرد. با شروع رأی‌گیری در جلسه دوشنبه شورای امنیت، دستان نیکی هیلی، نماینده آمریکا در سازمان ملل، به نشانه وتوی این قطع‌نامه بالا رفت و از همین رو طرح ناکام ماند. قطع‌نامه اخیر را کشور مصر در واکنش به این تصمیم دولت ترامپ پیشنهاد داده بود؛ اما در پیش‌نویس این قطع‌نامه به‌طور مشخص به دونالد ترامپ اشاره‌ای نشده بود و فقط آمده بود که شورای امنیت تأسف عمیق خود را از تصمیماتی که درباره موقعیت اورشلیم گرفته شده است، ابراز می‌کند.

نیکی هیلی، نماینده آمریکا در سازمان ملل متحد، با انتقاد از پیش‌نویس قطع‌نامه، آن را «توهین» به کشور خود توصیف کرد و گفت: «آنچه ما در شورای امنیت شاهدش هستیم، یک توهین است. این توهین هیچ‌گاه فراموش نخواهد شد». او سپس یادآوری کرد این برای اولین‌بار در شش سال اخیر است که آمریکا از حق وتوی خود در شورای امنیت استفاده می‌کند و واشنگتن اگرچه اشتیاقی دراین‌باره نداشته است؛ اما اکراهی هم ندارد.

در همین حال محمود عباس، رئیس تشکیلات خودگردان فلسطین، اقدام آمریکا را در وتوی پیش‌نویس قطع‌نامه ارائه‌شده از سوی مصر محکوم کرد و گفت: «آمریکا با این رویه جامعه جهانی را بی‌ارزش کرد». محمود عباس تأکید کرد: حکومت خودگردان دوباره با همه توان برای پذیرش عضویت کامل فلسطین در سازمان ملل تلاش خواهد کرد. منصور ریاض، نماینده فلسطین در سازمان ملل، نیز در پی وتوی آمریکا گفت: «تناقض‌آمیز است که در حالی که ما منتظر طرح صلحی از سوی آمریکا هستیم، دولت این کشور تصمیم می‌گیرد موانع بیشتری پیش‌روی صلح قرار دهد و تحقق آن را به تأخیر اندازد. تصمیم آمریکا اسرائیل را تشویق می‌کند بر جنایت‌های خود علیه مردم فلسطین پافشاری کند و به اشغال سرزمین‌های ما ادامه دهد».

ساعاتی پس از بی‌نتیجه‌ماندن قطع‌نامه شورای امنیت در مخالفت با تصمیم دولت ترامپ، برخی رسانه‌ها از نشست اضطراری مجمع عمومی سازمان ملل خبر دادند. به گزارش الجزیره، درخواست این نشست از سوی برخی کشورهای عربی، ترکیه و سازمان همکاری‌های اسلامی مطرح شد. این نشست فوق‌العاده طبق اصل «متحدان به‌منظور صلح» در اشاره به قطع‌نامه مجمع عمومی سازمان ملل به شماره ۳۷۷ است که قطع‌نامه‌های مجمع عمومی سازمان ملل را برای تمام اعضای سازمان ازجمله اعضای دائم شورای امنیت الزام‌آور می‌کند.

پرتاب دوباره موشک حوثی‌ها به ریاض

وزارت اطلاع‌رسانی عربستان به نقل از نیروهای ائتلاف به رهبری عربستان تأیید کرده که موشکی در نزدیکی ریاض، پایتخت عربستان، منهدم شده است. شاهدان عینی در ریاض گفته‌اند صدای مهیب انفجار را شنیده‌اند و تصاویر و فیلم‌های منتشرشده در شبکه‌های اجتماعی هم توده‌ای از دود را بر فراز پایتخت عربستان نشان می‌دهد. با این‌حال، پرتاب این موشک تلفاتی به‌دنبال نداشته است. تلویزیون المسیره متعلق به حوثی‌ها پیش‌تر گزارش کرده بود که نیروهای حوثی (انصارالله) موشکی را به سمت کاخ یمامه ریاض پرتاب کرده‌اند. بر اساس همین گزارش، این حمله تعدادی از رهبران عربستان را که در این کاخ دیدار می‌کردند هدف گرفته بود. هفته پیش نیکی هیلی، نماینده آمریکا در سازمان ملل، آنچه را «شواهدی غیرقابل‌انکار» از کمک تسلیحاتی ایران به حوثی‌های یمن خواند جلوی دوربین رسانه‌ها چید. پشت‌سر او، بخشی از لاشه یک موشک قرار داشت که به گفته هیلی، همان موشکی است که حوثی‌ها ماه پیش به ریاض، پایتخت عربستان، شلیک کردند. در کنار آن، قطعاتی از یک هواپیمای بدون سرنشین ساخت ایران و تجهیزات ناوبری کنترل از راه دور و همچنین یک راکت ضدتانک نمایش داده شد که به گفته هیلی، ساخت ایران هستند و حوثی‌ها از آنها برای حمله به نیروهای عربستان استفاده کرده‌اند. جواد ظریف، وزیر خارجه ایران، در توییتر خود عکس هیلی را در کنار عکس کالین پاول گذاشت و نوشت: «این نمایش و عواقبش را وقتی در سازمان ملل بودم، دیدم».